

Vuoden kylä 2019: Luoma-aho, Alajärvi, Etelä-Pohjanmaa

Vuoden kyläksi on tänä vuonna valittu eteläpohjalainen Luoma-aho. 350 asukkaan kylä on tunnettu ennakkoluulottomuudestaan ja innokkuudestaan uuden kokeilemiseen. Kyläyhdistys on kehittänyt toimintaansa pyrkimyksensä lisätä kylän vetovoimaisuutta asuinpaikkana, ja auttanut samalla kylän lukuisia yrityksiä saamaan työvoimaa. Jokaiselle kyläläiselle annetaan mahdollisuus osallistua kylän kehittämiseen.

Luoma-aholla on varsin poikkeuksellinen elinkeinorakenne, sillä sen lukuisat teollisuus- ja palvelualojen yritykset tuovat kylälle jopa asukasmäärää enemmän työpaikkoja. Jokaisella kylän nuorella on täten mahdollisuus halutessaan työllistyä omalle kylälle. Erilaisia palveluita on kyläläisille tarjolla paljon: on muun muassa kauppa, leipomo, parturi-kampaamo ja päiväkotia. Kylän teräksen- ja alumiinintuotantoon keskittyvät teollisuusyritykset ovat kaikki alansa markkinajohtajia.

Lapsiperhemyönteisyys on keskeinen osa Luoma-ahon kyläbrändiä, ja perheitä houkuttelee kylälle muun muassa kyläkoulu. Aiemmin palveluntuottajasopimuksella toimineen koulun oppilaat ovat nyt väistötiloissa, ja koulun jatko on selvitetävänä. Lapset ovat Luoma-aholla mukana myös tekemässä kyläsuunnitelmaa, jossa on kokonainen oma osio koululaisten ja päiväkotilaisten toiveille.

Luoma-aho on tarttunut innokkaasti erilaisiin mahdollisuuksiin kehittää kylää entistä paremmaksi. Kylä on ollut mukana useissa hankkeissa, joiden avulla on kartoitettu kehittämiskohteita ja ratkaisuja niihin. Hankkeiden avulla on tehty muun muassa erilaisia kunnostamistöitä ja järjestetty tapahtumia. Lähiaikojen suurin hankekokonaisuus oli Monipalvelukeskus-hanke, jossa mietittiin uusia tapoja lähipalvelujen järjestämiseen ja jonka pohjalta lähti liikkeelle uuden kylätalon rakentaminen, joka aloitettiin kesällä 2019. Kylä on tunnettu myös järjestämästään valtakunnallisesta, usean tahon palkitsemasta kyläelokuvafestivaalista.

Luoma-aho on erinomainen esimerkki pohjalaisesta sinnikkyyydestä ja itseensä uskomisesta, jota julistaa myös kylän slogan: ”Meillä on. Ja mitä ei oo sitä ei tarvita.”

Kunniamaininta Vuoden kylä -kisassa: Tuovilanlahti, Kuopio, Pohjois-Savo

Kunniamaininta Vuoden kylä -kilpailussa on myönnetty Tuovilanlahden kylälle. Pohjoissavolainen noin 250 asukkaan kylä on tehnyt pitkäjänteistä kehittämistyötä tavoitteenaan tehdä Tuovilanlahdesta kansainvälisestikin kiinnostava matkakohde.

Tuovilanlahdella sijaitsee useita kiinnostavia luontonähtävyyksiä, kuten Suomen korkein vesiputous. Kylään on kuitenkin kehitelty paljon muutakin kiinnostavaa nähtävää. Kylän perinteisiä rakennuksia on kunnostettu ja moni niistä on museokäytössä esitellen Tuovilanlahden historiaa matkailijoille. Kohteita ylläpitävät niin nuorisoseura kuin yritystoimijatkin.

Suunnitelmallisuus, pitkäjänteisyys ja talkootyö yhteisen päämäärän eteen ovat Tuovilanlahden kylän menestyksen kulmakiviä. Kylä on edelläkävijä, joka teki ensimmäisen kyläsuunnitelmansa jo 80-luvulla. Talkootunteja ei lasketa, sillä työskentely oman kylän eteen on asukkaille enemmänkin tapa elää. Koko kylä on sitoutunut sen kehittämiseen.

Historiaa vaalitaan Tuovilanlahdella aivan erityisesti. Kylän monien museoiden lisäksi historiatietoa on kerätty kyläkirjaan sekä erillisille kylän historiaa esitteleville nettisivuille. Perinteitä vaalitaan myös erilaisten vuosittaisten tapahtumien ja juhlien muodossa.

Kunniamaininta Vuoden kylä -kisassa: Sydänmaa, Eurajoki, Satakunta

Toinen kunniamaininta Vuoden kylä -kilpailussa on myönnetty Sydänmaalle, eurajokelaiselle 155 asukkaan kylälle. Kylässä vallitsee aivan erityisen lämmin yhteishenki, ja oman kylän hienoudesta viestitään aktiivisesti eri kanavissa. Kylässä on myös tehty onnistunutta brändäystä uusien asukkaiden houkuttelemiseksi.

Sydänmailla asiat tehdään yhdessä. Yhteen hiileen puhaltamalla on muun muassa vakuutettu kuntapäättäjät rakentamaan kylälle uusi koulurakennus sekä myöntämään rahoitus pyörätien rakentamiselle. Yhteistyössä muiden paikallistoimijoiden kanssa on järjestetty muistelupiirejä, joissa taltioidaan kylän historiaa. Naapureita autetaan, ja uudet asukkaat toivotetaan lämpimästi tervetulleiksi. Sydänmailla on suunniteltu yhteisöllisyyttä ja sydämellisyyttä korostava brändi, jolla uudisasukkaita houkutellaan kylälle.

Sydänmaa on kunnostautunut myös tiedottamisessa. Kylä on aktiivinen sosiaalisessa mediassa ja sillä on myös oma YouTube-kanava. Kanavalla on julkaistu muun muassa muistelupiiritoiminnassa syntyneitä lyhytelokuvia sekä kylän esittelyvideoita.

Sydämellisyys, lämmin yhteishenki ja ylpeys omasta kylästä välittyvät kaikesta, mitä Sydänmailla tehdään.

Kylätoiminnan tiennäyttäjät: Kyösti ja Marjatta Vatanen, Uskali, Kiihtelysvaara, Pohjois-Karjala

Kyösti ja Marjatta Vatanen ovat tehokaksikko, joiden vuosikymmeniä jatkunut työ Kiihtelysvaaran kylien kehittämisen parissa tuo heille tunnustuksen Kylätoiminnan tiennäyttäjinä.

Vataset ovat tuoneet kotikyläänsä Uskalia maailman tietoisuuteen muun muassa Suomen pienimmän kylätalon ja Uskalin Munamarkkinoiden voimin. He ovat olleet mukana myös yli kymmenessä Uskalia ja muita Kiihtelysvaaran eteläisiä kyliä kehittävässä Leader-hankkeessa. Pariskunta tekee paljon pieniä ja suuria tekoja asuinalueensa yhteisön hyvinvoinnin eteen. Heidän raivaamallaan tiellä ja kehittämillään toimintatavoille tulevaisuuden toimijoiden on hyvä jatkaa Kiihtelysvaaran kylien kehittämistä.

Kylätoiminnan tiennäyttäjät: Paula Määttä, Tikkala, Jyväskylä, Keski-Suomi

Paula Määttä on muuttanut Tikkalan kylään vuonna 2000, ja on siitä asti ollut aktiivisesti mukana kehittämässä asuinpaikkaansa. Määttän sinnikäs ja periksiantamaton työ on päätetty palkita Kylätoiminnan tiennäyttäjät -tunnustuksella.

Määttä on käynnistänyt yhteistyön asuinpaikkansa kylien välillä, jonka tuloksena perustettiin Korpilahden pohjoisten kylien yhteistyöyhdistys vuonna 2002. Yhdistys on muun muassa myötävaikuttanut kyläkoulun ja kaupungin päiväkodin säilymiseen Tikkalassa. Kylillä on myös toteutettu erilaisia hankkeita, joiden ansiosta kylille on saatu lähipalveluja kylätaloille sekä lähiliikuntapaikkoja. Määttä on itse ollut mukana laatimassa ja toteuttamassa useita kyläsuunnitelmia ja kehittämishankkeita. Määttän idea oli myös kyläsairaanhoitaja, joka palvelee kylien lapsiperheitä ja ikäihmisiä. Hänen suurin ponnistuksensa on yhteisöllinen senioritalo, jonka rakentamisen toivotaan alkavan loppukesästä 2019.

Määttä on edistänyt myös yhteistyötä Jyväskylän kaupungin kanssa. Korpilahden kunnan liittyttyä Jyväskylään vuonna 2009 Määttä toimi uuden suurkaupungin aluelautakunnan puheenjohtajana. Hän on korostanut kaupungin ja maaseudun välisen vuorovaikutuksen ja konkreettisen yhteistyön merkityksen.

Vuoden maaseututoimija: Seija Korhonen, Tervo, Pohjois-Savo

Vuoden maaseututoimijaksi on valittu Seija Korhonen Tervosta. Korhonen on toiminut maaseudun kehittämisen parissa niin työssä kuin erilaisissa luottamustehtävissä jo vuodesta 1997. Hän on erityisesti lähidemokratian ja osallisuuden lisäämisen sekä yhteiskunnallisen yrittäjyyden asiantuntija.

Korhonen työskentelee tällä hetkellä projektipäällikkönä maaseudun kehittämissyhdystys Mansikka ry:llä Kirkonkylät palvelukeskuksina -hankkeessa. Hän on ollut mukana myös muissa yhdistyksen hankkeissa ja toiminut sen hallituksen varajäsenenä 2015-2016. Korhonen on myös pitänyt koulutuksia maaseutumatkailuyritysten kehittämiseen liittyen, toiminut kyläkehittäjänä sekä ollut mukana perustamassa Pirtsakki -työosuuskuntaa Suonenjoelle. Hän toimii tällä hetkellä myös luottamustoimessa Tervon kunnassa.

Korhonen on erityisen taitava innostamaan ihmisiä ideoimaan sekä myös toteuttamaan ideoimansa asiat. Hän osaa valita kuhunkin tilanteeseen sopivat työkalut ja menetelmät, joiden avulla tavoitteet saavutetaan, ja saa osallistujat sitoutumaan työskentelyyn.

Vuoden Maaseutukasvo: Tytti Määttä

Maaseutukasvoksi on valittu Kuhmon kaupunginjohtajana toimiva Tytti Määttä, joka on aktiivisella toiminnallaan tuonut harvaan asutun maaseudun näkökulmaa mukaan yhteiskunnalliseen keskusteluun. Harvaan asutun maaseudun asiantuntijaryhmän puheenjohtajana toimiva Määttä on vaikuttamisen lisäksi halunnut tuoda laajaan tietoisuuteen myös maaseudun arkielämää ja siten vähentää alueiden välistä vastakkainasettelua. Raikkaalla otteella viestivä Määttä on onnistunut toiminnallaan rikkomaan kuplia ja tuomaan myönteistä näkyvyyttä suomalaiselle maaseudulle.